

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

304

Vragen van het lid **Voordewind** (ChristenUnie) aan de Ministers van Buitenlandse Zaken en voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *mensenrechtenschendingen tegen Burundese vluchtelingen* (ingezonden 16 oktober 2017).

Antwoord van Minister **Koenders** (Buitenlandse Zaken) en de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (ontvangen 26 oktober 2017).

Vraag 1

Kent u de berichten «Burundese vluchtelingen doodgeschoten in Congo»¹ en «Amnesty: Burundi te onveilig voor terugkeer vluchtelingen»²? Wat is uw reactie op deze berichten?

Antwoord 1

Ja. Het kabinet is geschokt door het incident en veroordeelt het disproportioneel gebruik van geweld door de Congolese veiligheidsdiensten. Daarnaast deelt Nederland de zorgen van Amnesty International over de veiligheid van terugkerende vluchtelingen.

Vraag 2

Bent u bereid zich aan te sluiten bij de Verenigde Staten en een aantal EU-lidstaten, die het geweld tegen vluchtelingen hebben veroordeeld? Deelt u de mening dat er diplomatieke druk nodig is op de Congolese overheid om het incident te onderzoeken en de daders te berechten? Zo ja, bent u bereid in internationaal verband aan te dringen op diplomatieke druk?

Antwoord 2

De EU-lidstaten met diplomatieke vertegenwoordigingen in Kinshasa, waaronder Nederland, veroordeelden op 20 september het gebruik van disproportioneel geweld door Congolese veiligheidstroepen tegen Burundese vluchtelingen. Tevens riepen zij de Congolese autoriteiten op een onderzoek naar het incident te starten en de daders te berechten. Zowel de Congolese autoriteiten als de VN Vredesmissie MONUSCO hebben inmiddels een onderzoek gestart. Straffeloosheid in de Democratische Republiek Congo is

¹ <https://nos.nl/artikel/2193308-burundese-vluchtelingen-doodgeschoten-in-congo.html>

² <https://nos.nl/artikel/2195303-amnesty-burundi-te-onveilig-voor-terugkeer-vluchtelingen.html>

een structureel probleem en daders gaan te vaak vrijuit. Nederland maakt zich samen met de EU en de VN hard voor grondig onderzoek naar geweldsincidenten en mensenrechtenschendingen in de DRC.

Vraag 3

Deelt u de mening dat de VN-vredesmacht in Congo (MONUSCO) proactief moet optreden tegen het geweld tegen burgers, aangezien deze VN-missie de bescherming van burgers als hoofddoel heeft? Welke mogelijkheden ziet u om de bescherming van burgers te verbeteren? Bent u bereid om bij de VN aan te dringen op betere burgerbescherming in Congo?

Antwoord 3

Het kabinet meent dat bescherming van burgers één van de hoofdtaken is van MONUSCO. In dit specifieke geval was MONUSCO snel ter plaatste en dwong een staakt-het-vuren af, hetgeen een nog hoger aantal (dodelijke) slachtoffers heeft kunnen voorkomen. MONUSCO voert een aantal groot-schalige hervormingen door die gericht zijn op het verder verbeteren van de bescherming van burgers, o.a. door betere «early warning» en een meer flexibele en snellere inzet van troepen. Nederland steunt deze hervormingen en zal, mede in het kader van het lidmaatschap van de VN Veiligheidsraad in 2018, inzetten op effectieve implementatie er van.

Vraag 4

Bent u bereid binnen de Europese Unie en bij de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR aan te dringen op een verbetering van de humanitaire omstandigheden bij de opvang van Burundese vluchtelingen in omliggende landen?

Antwoord 4

De omliggende landen (Rwanda, Tanzania, DRC, Uganda) vangen ongeveer 400.000 Burundese vluchtelingen op. Nederland werkt nauw samen met de UNHCR en bezoekt regelmatig de diverse kampen. Hoewel het leven voor de vluchtelingen in de kampen uiteraard moeilijk is en UNHCR kampt met een tekort aan financiering, voldoen de humanitaire omstandigheden aan de standaarden van de VN.

Vraag 5

Wat is uw reactie op het rapport van Amnesty, waaruit blijkt dat Burundi nog steeds onveilig is ondanks de oproep van de Burundese autoriteiten aan vluchtelingen om terug te keren? Bent u bereid om in internationaal verband aan te dringen op bescherming van de eigen burgerbevolking door Burundi?

Antwoord 5

UNHCR, Tanzania en Burundi spraken op 31 augustus af dat zij in 2017 de vrijwillige terugkeer van ca. 12.000 vluchtelingen vanuit Tanzania zullen faciliteren. Het kabinet is, net als Amnesty, bezorgd over de veiligheid van deze vluchtelingen en over de capaciteit van Burundi om ze op te nemen. De Burundese overheid benadrukt sinds enkele maanden dat het land veilig is. Hoewel het aantal geweldsincidenten in Burundi is afgenomen, is de veiligheid van terugkerende vluchtelingen niet altijd gegarandeerd. De Burundese overheid voert een repressief beleid tegen politieke tegenstanders en mensenrechtenorganisaties. Vrijwel dagelijks zijn er berichten over verdwijningen en willekeurige arrestaties. Daarbij komt dat vanwege de verslechterde economische situatie, met een gebrek aan deviezen en hoge inflatie, de overheid over onvoldoende middelen beschikt om terugkerende vluchtelingen goed op te vangen. Samen met EU-collega's dringt Nederland er bij UNHCR en de Burundese autoriteiten op aan dat terugkeer daadwerkelijk vrijwillig plaatsvindt en dat terugkerende vluchtelingen goed opgevangen worden.

Het kabinet is van mening dat een vreedzame uitweg uit de huidige politieke crisis in Burundi een belangrijke voorwaarde is voor verbetering van de veiligheid voor burgers, terugkerende vluchtelingen en politici. Nederland is daarom nauw betrokken bij de bemiddelingspogingen van de oud-president van Tanzania Benjamin Mkapa, onder meer met het initiatief van de Minister van Buitenlandse Zaken om een bijeenkomst te beleggen met Burundi, de VN, de EU en de regionale actoren in de marge van de AVVN. Een belangrijk

onderdeel van deze inspanningen is het komen tot afspraken over verbetering van de mensenrechtensituatie en bescherming van burgers in Burundi.